

Trendy financovania vybraných VS

Korimová Gabriela

Ekonomická fakulta Univerzity Mateja Bela,

Katedra verejnej ekonomiky a regionálneho rozvoja,

Banská Bystrica

Praha, 9.12. 2015

Namiesto úvodu

1/ „Fakt, že závratné bohatstvo niekoľkých jednotlivcov stojí proti zničujúcej chudobe mnohých, a to globálne, vrátane bohatých krajín, je jednou z najväčších iracionálností.“

David Schweickart

Po kapitalizme – ekonomická demokracia

2/ „Ekonomovia, ktorí sa zameriavajú na trh, ktorí myslia len na zisk, nepochopili podstatu kapitalizmu. Rozvoj spočíva v rozšírení možností voľby pre ľudí – v tvorbe šancí na život.“

Amartya Sen

Nositel' Nobelovej ceny za ekonomiu - 1998

Obsah

- 1. Základné determinanty rozvoja**
- 2. Sociálna ochrana ako ukazovateľ kvality sociálnej politiky**
 - 2.1. Sociálna kvóta**
 - 2.2. Sociálny rozpočet**
- 3. Financovanie sociálnych služieb na Slovensku**
- 4. Návrh udržateľného modelu financovania EON v sociálnych službách**

1. Základné determinanty rozvoja sociálno-ekonomického systému

Spoločným cieľom a súčasne determinantom rozvoja sú:

- . sociálne spravodlivá spoločnosť**
- . sociálna exklúzia a nedostatočná sociálna inklúzia ako determinant intenzívneho skúmania týchto procesov**
- . výkonnosť ekonomiky ako základný predpoklad sociálneho rozvoja**

2. Sociálna ochrana ako ukazovateľ kvality sociálnej politiky

- ✎ **Podľa metodiky ESSPROS sociálna ochrana zahŕňa všetky zásahy štátnych alebo súkromných subjektov, ktorých cieľom je zmierniť zaťaženie domácností a jednotlivcov, zapríčinené presne definovaným súborom rizík alebo potrieb za predpokladu, že tam nie je dohodnuté recipročné alebo individuálne dojednanie**
- ✎ **Výdavky na sociálnu ochranu podľa druhu zahŕňajú:**
 - **sociálne dávky,**
 - **administratívne výdavky**
 - **iné výdavky podľa účelov sociálnej ochrany (obr. 1).**

Program sociálnej ochrany

príjmy

výdavky

podľa sektorov

SNÚ

- korporácie
- verejná správa
- domácnosti
- NISD
- zvyšok sveta

Podľa druhu

- sociálne príspevky zamestnávateľov
- sociálne príspevky chránených osôb
- príspevky verejnej správy
- transfery z iných programov
- iné príjmy

Podľa druhu

- Sociálne dávky
- administratívne výdavky
- transfery do iných programov
- iné príjmy

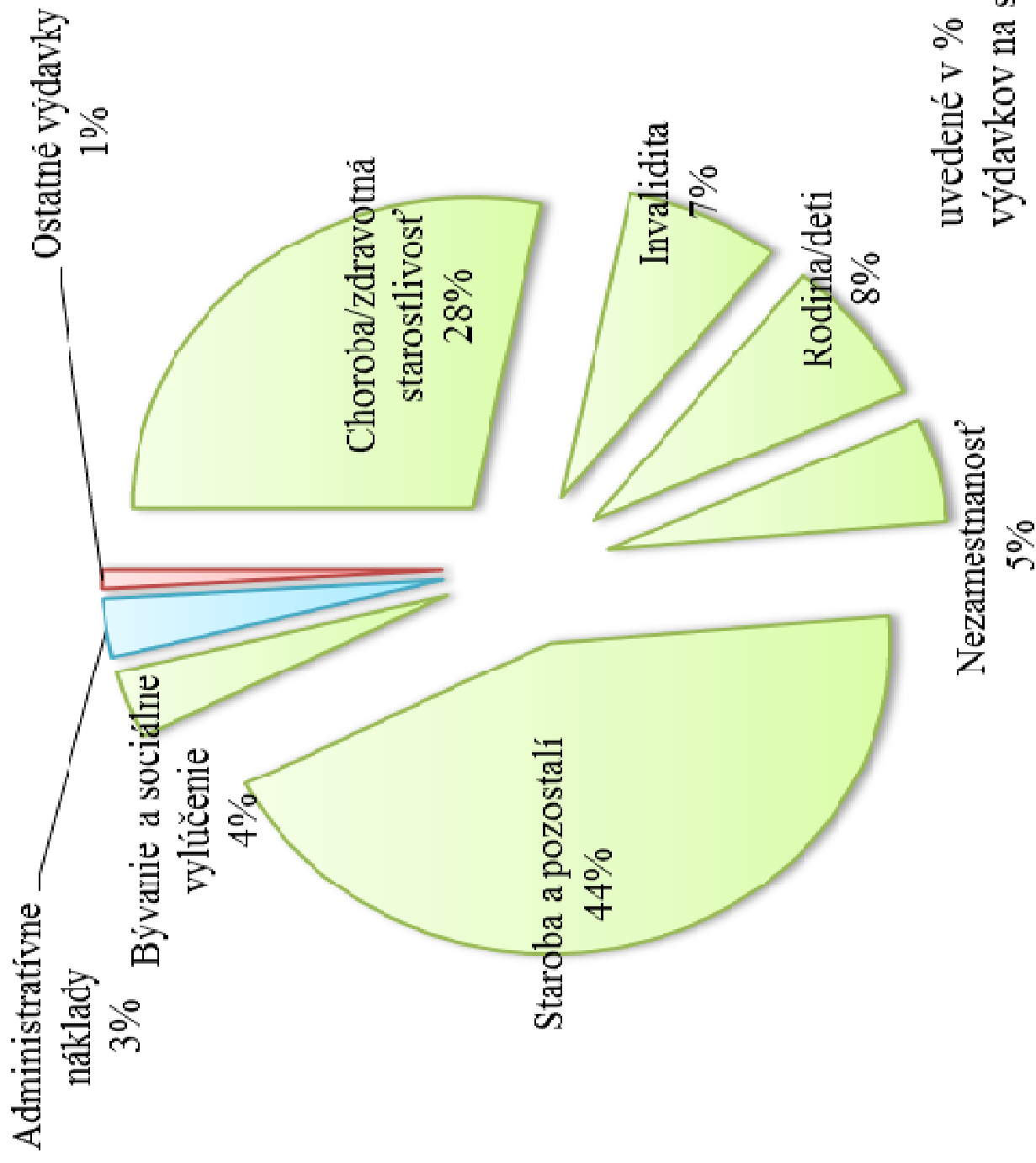
Podľa účelu

- choroba/zdrav.. starostlivosť
- invalidita
- staroba
- pozostalí
- rodina/deti
- nezamestnanosť
- bývanie
- sociálne vylúčenie

Podľa typu

- peňažné
- vecné
- testované a netestované na príjem
- periodicky a jednorázovo vyplácané

**Ilustratívne štruktúru sociálnej ochrany znázorňujeme na
výdavkoch v krajinách EÚ 27 v roku 2011 (obr. 2).**

Vývoj výdavkov na sociálnu ochranu na jedného obyvateľa vo vybraných krajinách (2005 – 2011) v €

Krajina/rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Veľká Británia	7 976,28	8 334,78	8 417,73	7 653,88	7 304,45	7 573,69	7 641,28
Nemecko	8 115,74	8 133,09	8 212,01	8 448,31	9 126,04	9 349,81	9 389,88
Švédsko	10 288,08	10 630,75	10 781,88	10 662,64	10 058,87	11 341,98	12 070,93
Slovenská republika	1 181,76	1 354,34	1 637,74	1 923,54	2 189,13	2 281,21	2 327,62

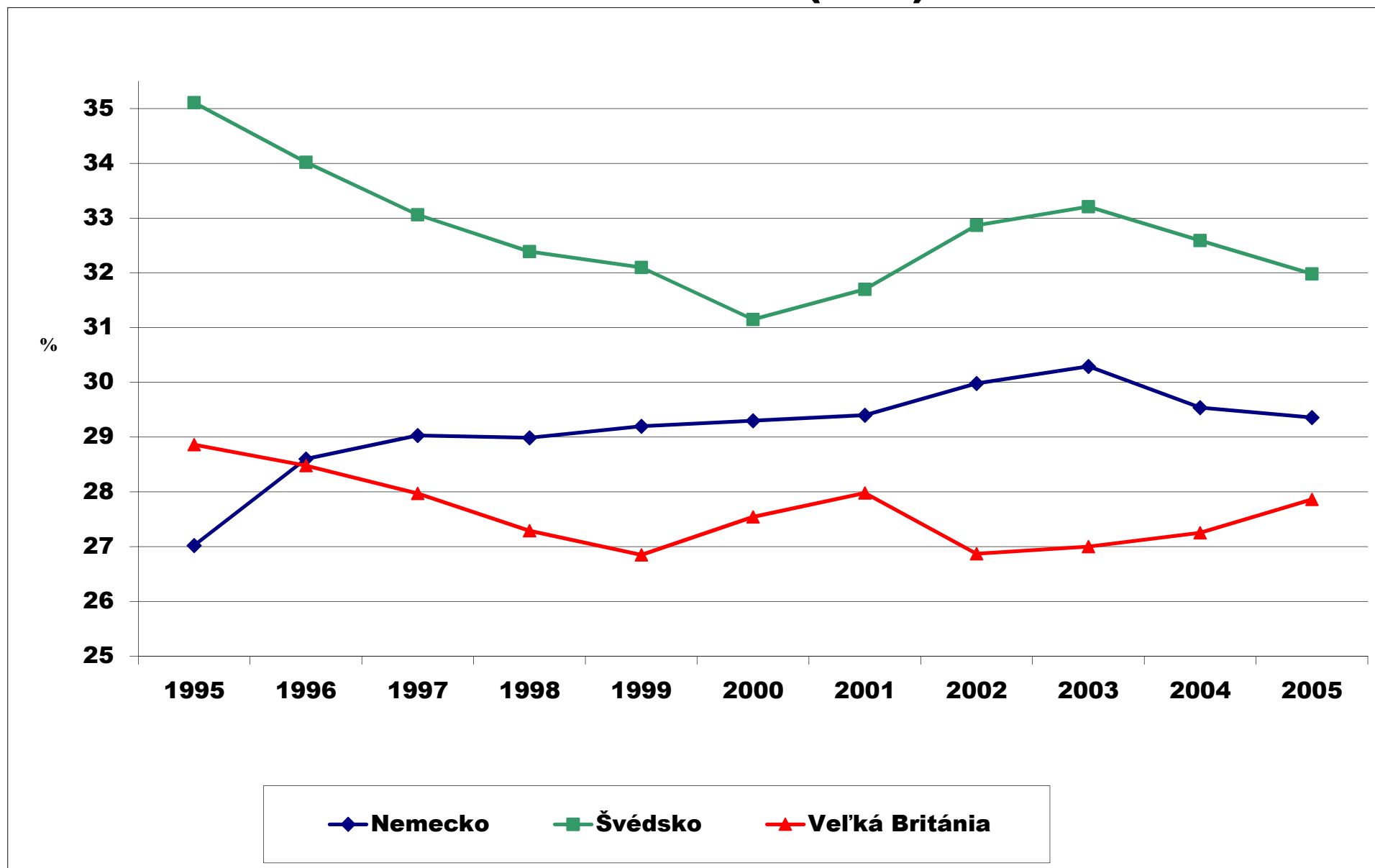
Výskum na EF UMB

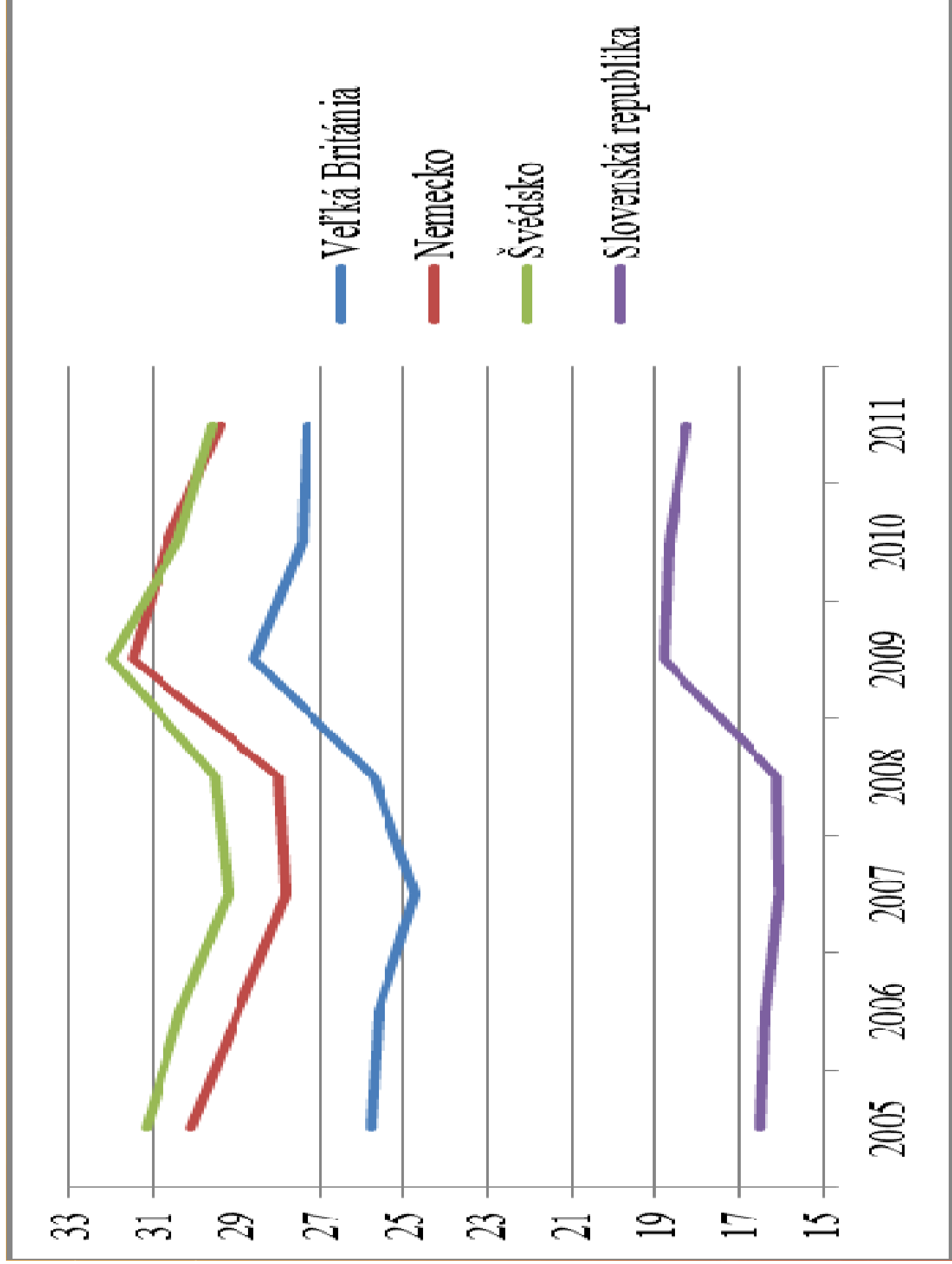
- **analýza verejných výdavkov (1995 – 2005 - 2011) na sociálnu ochranu**
- **testujeme dva vybrané ukazovatele:**
 - . **sociálnu kvótu**
 - . **sociálny rozpočet**

2.1. Sociálna kvóta

- ❧ **Sociálna kvóta - podiel výdavkov sociálnej ochrany (sociálneho zabezpečenia) štátu v danom kalendárnom roku na hrubom domácom produkte (HDP)**
- ❧ **Sociálna kvóta je objektívnym ukazovateľom skutočného vývoja a tendencií sociálneho štátu a je hlavným finančným parametrom pri hodnotení úrovne sociálneho štátu**
- ❧ **??? Konvergenčné / divergenčné tendencie modelov sociálneho štátu**

Vývoj sociálnej kvóty vo vybraných krajinách EÚ v rokoch 1995 – 2005 a 2005 - 2011 (v %)

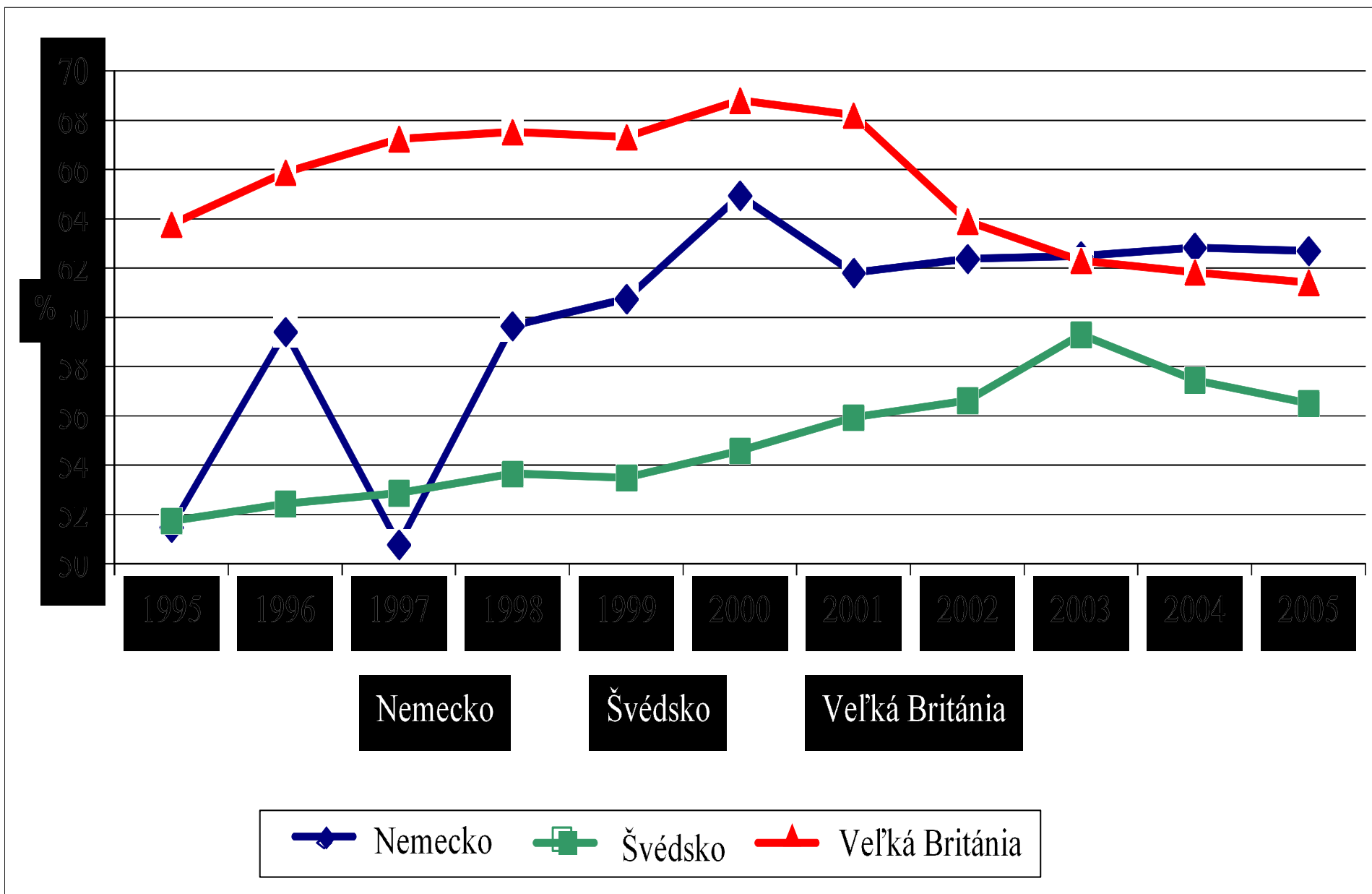
Indexy rastu sociálnej kvóty vo vybraných krajinách (2005 – 2011)

Krajina/ rok	2006/ 2005	2007/ 2006	2008/ 2007	2009/ 2008	2010/ 2009	2011/ 2010	2011/ 2005
Veľká Británia	0,9929	0,9656	1,0414	1,1098	0,9600	0,9944	1,0578
Nemecko	0,9623	0,9608	1,0080	1,1227	0,9734	0,9603	0,9781
Švédsko	0,9744	0,9620	1,0107	1,0841	0,9504	0,9736	0,9504
Slovenská republika	0,9912	0,9821	1,0003	1,1690	0,9939	0,9761	1,1043

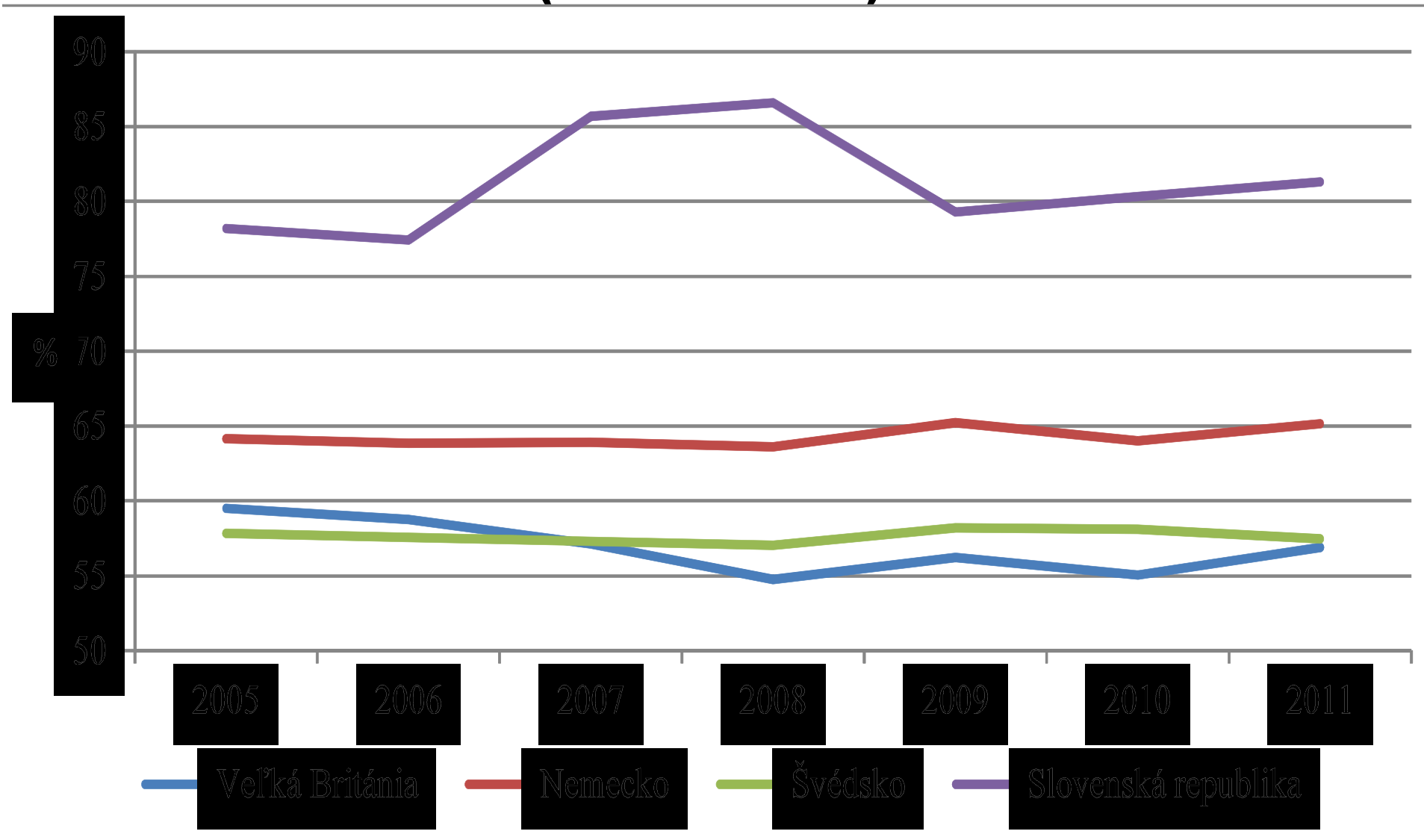
2.2. Sociálny rozpočet

- ❧ **Sociálny rozpočet** - vyjadruje podiel výdavkov na sociálnu ochranu na výdavkoch štátneho rozpočtu v danom kalendárnom roku
- ❧ **Testujeme ním kvalitu a rozvoj základnej sociálnej (ochrannej) siete, ktorá bezprostredne reaguje na vzniknuté sociálno-ekonomické problémy štátu**
- ❧ **Do sociálnych výdavkov patria, okrem výdavkov na sociálne poistenie, štátnu sociálnu podporu a zdravotné poistenie, aj ďalšie verejné výdavky (na sociálnu pomoc, vzdelanie, podporu sporenia, úvery a iné) a rôzne zľavy na daniach. Od týchto ďalších verejných výdavkov a daňových zliav budeme abstrahovať, nakoľko v dostupných štatistikách neboli zahrnuté.**

Vývoj sociálneho rozpočtu vo vybraných krajinách (1995 – 2005) v %

Vývoj sociálneho rozpočtu vo vybraných krajinách a SR (2005 – 2011) v %

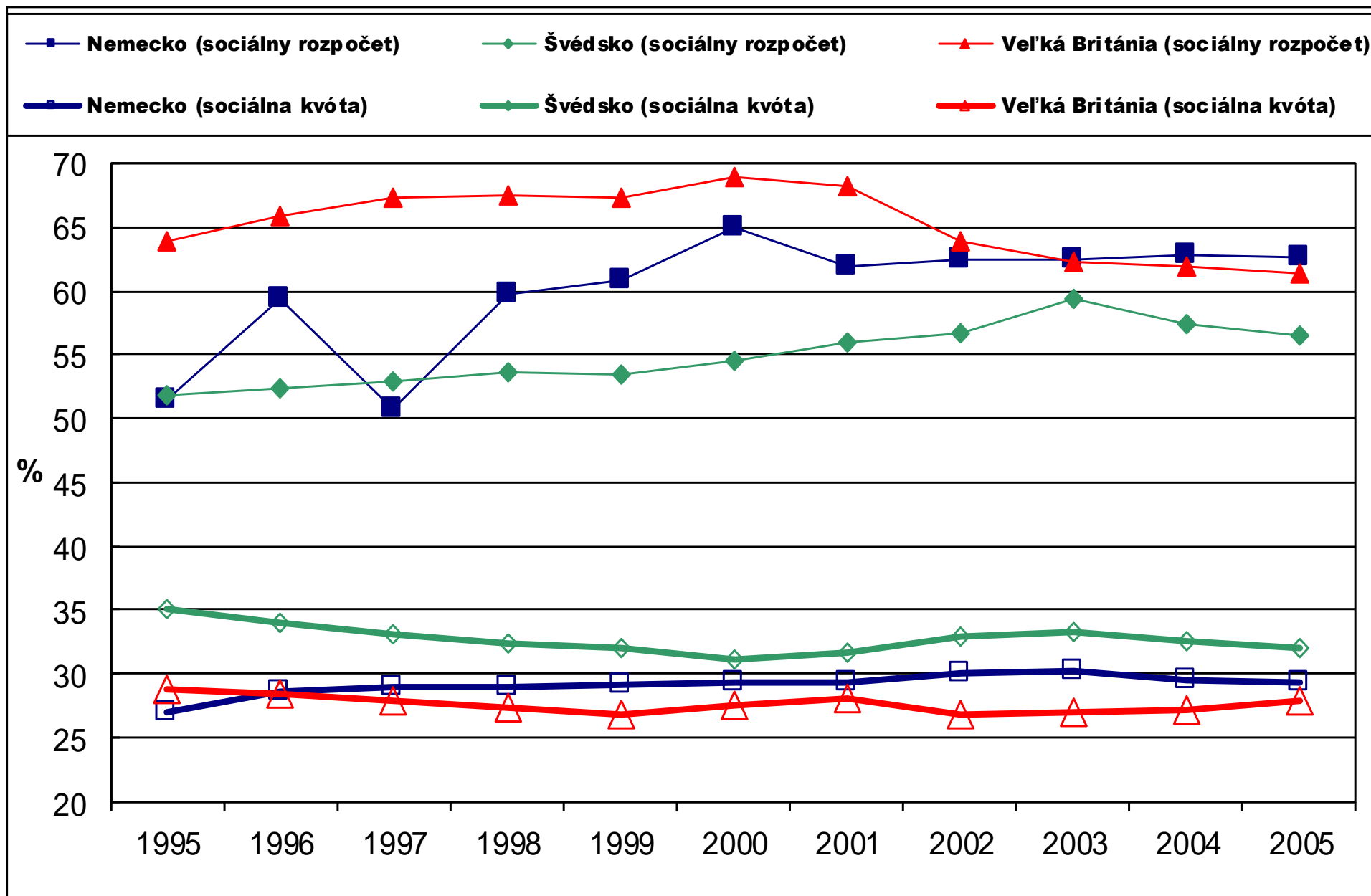

Indexy rastu sociálneho rozpočtu vo vybraných krajinách (2005 – 2011)

Krajina/rok	2006/ 2005	2007/ 2006	2008/ 2007	2009/ 2008	2010/ 2009	2011/ 2010	2011/ 2005
Veľká Británia	0,9880	0,9721	0,9583	1,0273	0,9788	1,0335	0,9564
Nemecko	0,9954	1,0012	0,9951	1,0250	0,9820	1,0177	1,0159
Švédsko	0,9955	0,9952	0,9953	1,0209	0,9978	0,9896	0,9941
Slovenská republika	0,9899	1,1067	1,0106	0,9159	1,0129	1,0122	1,0396

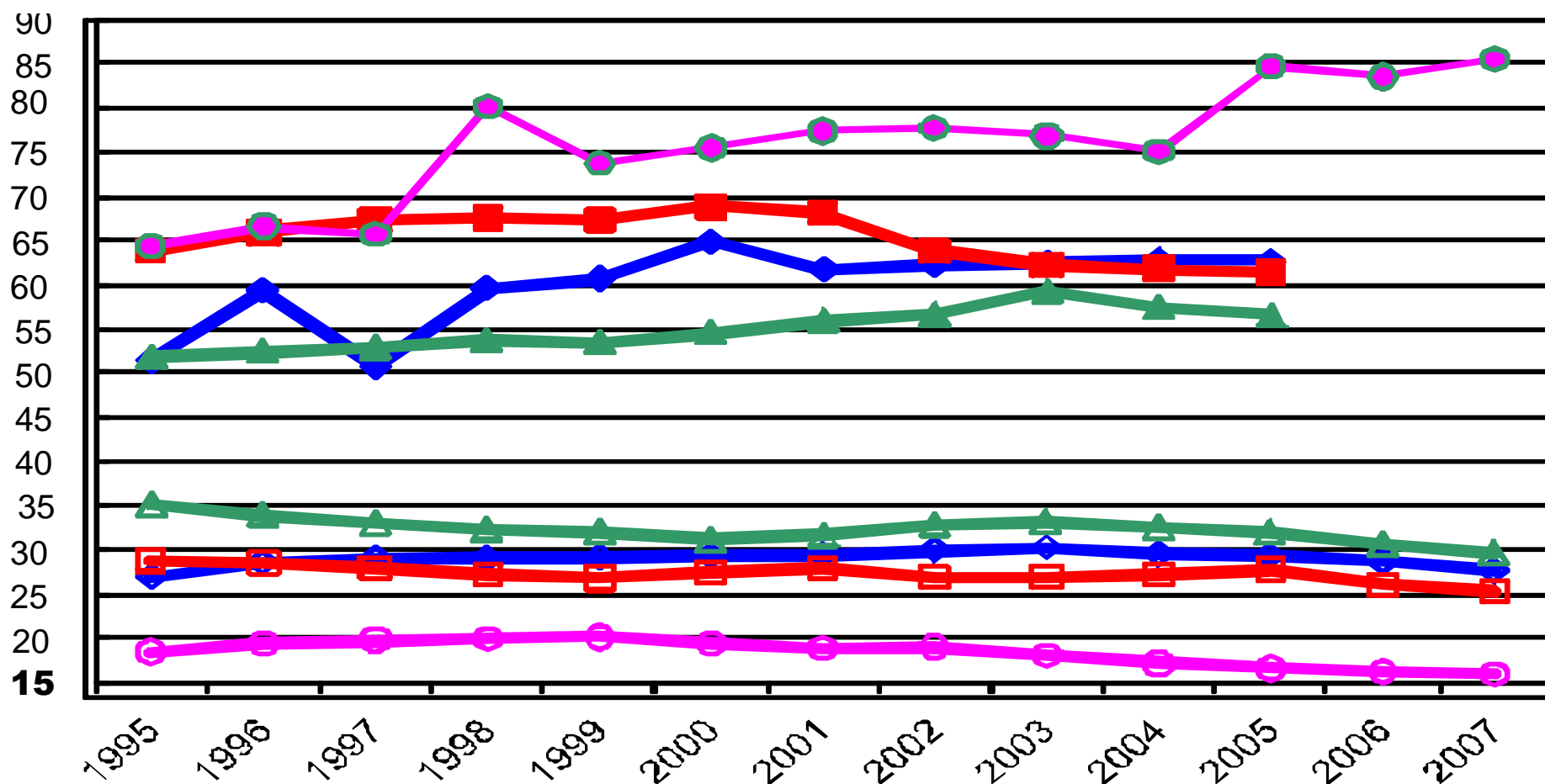
Porovnanie vývoja sociálnej kvóty (SKV) a sociálneho rozpočtu (SRo) vo vybraných krajinách EÚ (1995 – 2005) a v SR (1997 – 2007)

Vývoj SKV a SRo vo vybraných krajinách EÚ (1995 – 2005)

Vývoj SKV a SRo vo vybraných krajinách EÚ a Slovenska (1995 – 2007)

Nemecko (SRo) Švédsko (SRo) Veľká Británia (SRo)
 Slovensko (SRo) Nemecko (SKV) Švédsko (SKV)
 Veľká Británia (SKV) Slovensko (SKV)

3. Financovanie sociálnych služieb na Slovensku

- ✧ **Po roku 1989: Deetatizácia, deinštitucionalizácia, demokratizácia**
- ✧ **Viaczdrojové financovanie**
- ✧ **Ekonomicky oprávnené náklady – EON v sociálnych službách**
- ✧ **Verejní a neverejní poskytovatelia SS**

Návrh udržateľného modelu financovania EON v sociálnych službách

1. Model je postavený na 4 pilieroch:

a/ obligatórnych príjmov

b/ fakultatívnych príjmov

2. Garantuje EON pre poskytovateľov a prijímateľov SS

Model tvorby EON v sociálnych službách

```
graph TD; Title[Model tvorby EON v sociálnych službách] --> P1[1. pilier (P1)  
príspevok na odkázanosť (štát)]; Title --> P2[2. pilier (P2)  
Príspevok na prevádzku (štát, samospráva)]; Title --> P3[3. pilier (P3)  
Príspevok na prevádzku (klient)]; Title --> P4[4. pilier (P4)  
doplňkový (poskytovateľ)];
```

1. pilier (P1)
príspevok
na
odkázanosť
(štát)

2. pilier (P2)
Príspevok na
prevádzku
(štát, samospráva)

3. pilier (P3)
Príspevok na
prevádzku
(klient)

4. pilier (P4)
doplňkový
(poskytovateľ)

Model tvorby EON v sociálnych službách

$$\text{EON} = \text{PO} + (\text{PP1} + \text{PPUS1} + \text{PP2} + \text{PPUS2}) + (\text{KL1} + \text{KL2} + \text{KL3}) + \text{PD}$$

1. pilier
PO/o

2. pilier
PP/o + PP/f
(PP1 + PPUS1)/o
+
(PP2 + PPUS2)/f

3. pilier
PP/o + PP/f + PP/n
KL1/o + KL2/f + KL3/n

4. pilier
PD/f

Legenda k schéme

FPO: finančný príspevok odkázanosti

FPP: finančný príspevok na prevádzku

FPP 1: obligatórny finančný príspevok štátu na prevádzku

**FPP US1: obligatórny finančný príspevok územnej samosprávy
(regionálnej, miestnej) na prevádzku**

FPP 2 : fakultatívny finančný príspevok štátu na prevádzku

**FPP US2: fakultatívny finančný príspevok územnej samosprávy
(regionálnej, miestnej) na prevádzku**

FPP KL1: obligatórny finančný príspevok klienta na prevádzku

FPP KL2: fakultatívny finančný príspevok klienta na prevádzku

FPP KL3: nadštandardný finančný príspevok klienta na prevádzku

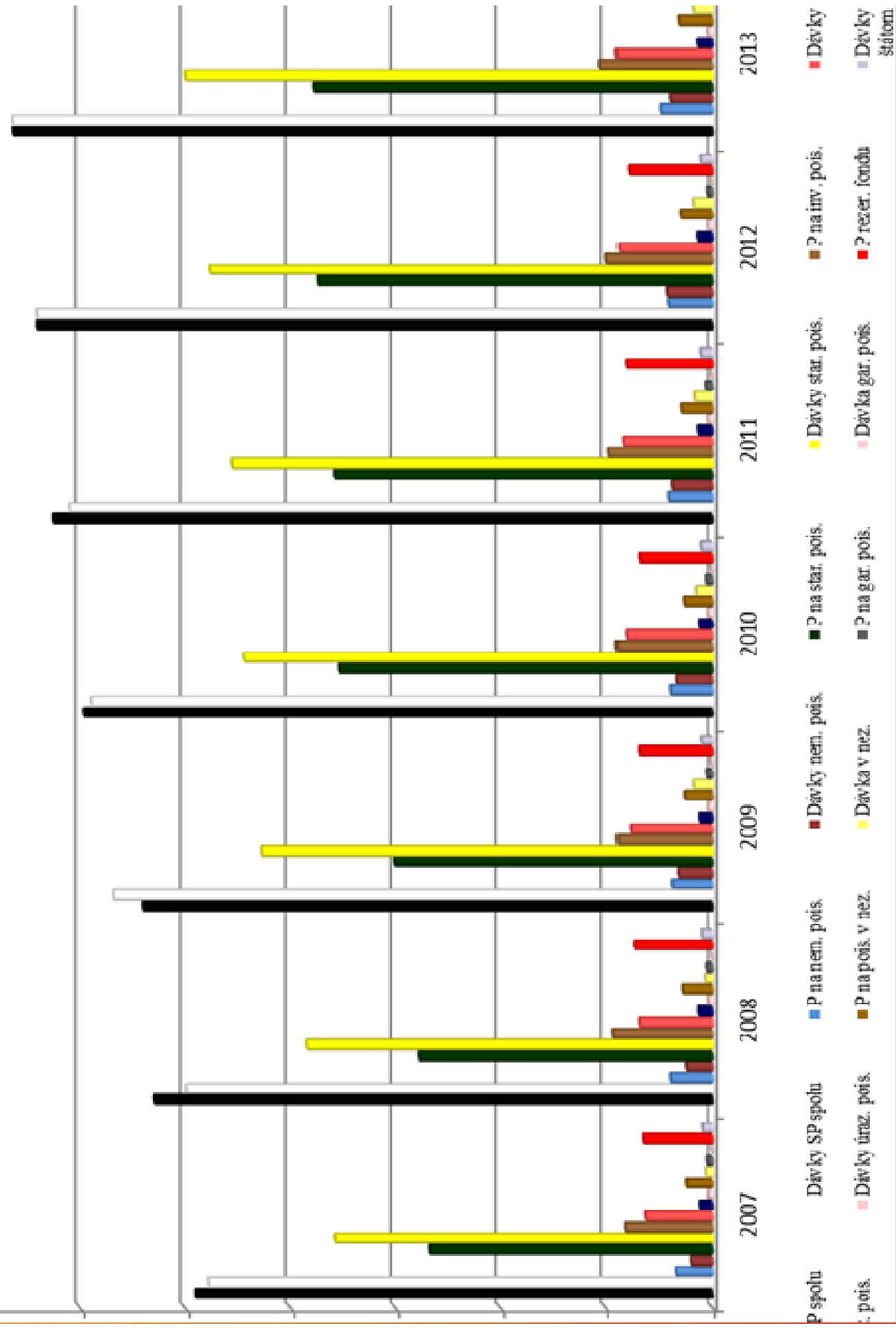
FPD: doplnkový fakultatívny príspevok na EON

Ako garantovať štátne dotácie na SS?

☞ **Zmeniť zákon o sociálnom poistení**

☞ **Dva zdroje do štátneho rozpočtu v SR:**

- **zaviest' nový odvodový príspevok na sociálne poistenie dlhodobej starostlivosti na Slovensku**
- **zmeniť existujúce pomery podielových odvodov do sociálneho poistenia tam, kde sú dlhodobo vykazované prebytky (okrem dôchodkových poistení) - poistenie v nezamestnanosti nemocenské, garančné,...**

Ďakujem za pozornosť